

Med mnogimi planinci so se večeraj iz doline Krme povzpeli na Triglav tudi predsednik Planinske zveze Jugoslavije dr. Marjan Brečelj, načelnik komisije za GRS dr. Miha Potočnik in predsednik Planinske zveze Slovenije Fedor Košir

Za uspešnost prizadevanj

Ta teden se bodo pričela posvetovanja o izvozu v letu 1964

Okvirne smernice za sestavo družbenih planov za prihodnje leto so po naših občinah že sestavljene. O teh načelih so razpravljale tudi občinske skupščine, razpravam o teh vprašanih se je pridružila tudi obravnava na seji okrajne skupščine. Kot pomemben sestavni del smernic za sestavo družbenega plana za prihodnje leto so tudi tista poglavja, ki govorijo o vključevanju v mednarodno delitev dela ali na kratko — o izvozu.

V občini Kranj na primer predvidevajo, da se bo izvoz v prihodnjem letu povečal za 10 do 12 odstotkov. Ta predvidevanja seveda temeljijo na usklajenem porastu izvoza s proizvodnjo. Prav tako tudi menijo, da bo porast izvoza še precej večji, če bi uspešne povečati izvoz v tovarni Sava in Iskra. V okrajnem merilu pa osnovno gradivo za razvoj gospodarstva in družbenih dejavnosti v letu 1964 predvideva porast izvoza celo za 25 odstotkov. Takšen porast namreč temelji na izvozu v letošnjem letu, ki je kljub vsem težavam dosegel lep napredek.

Kljub težavam namreč! Prav to pa je tista točka, o kateri bi letos kazalo nekoliko več razpravljati. Iz dosedanjih ugotovitev namreč povzemamo, da večji izvoz pogosto ne ovirajo samo bolj ali manj prešibke proizvodne zmogljivosti in konkurenca na tujih tržiščih, temveč tudi neurejene organizacijske, materialne, komercialne, pravne in podobne razmere pri nas doma. Vse to pa

vodi do tega, da na sejah naših občinskih skupščin ob razpravah o gibanju gospodarstva pogosto slišimo, da bi podjetja lahko sicer več izvažala, če ne bi bilo teh in onih pomanjkljivosti. Toda zaključek takšne razprave je, da

lahko občinska skupščina ostane le pri ugotovitvah, ker je reševanje in odpravljanje teh pomanjkljivosti v pristojnosti višjih organov. Pač pa so letos odločneje postavili zahteve, da je treba to končno rešiti, sicer bomo le s težavo dosegli takšen porast izvoza, kot ga predvidevamo v smernicah za sestavo družbenega plana za prihodnje leto.

Kot prve odločnejše korake v tej smeri nedvomno lahko označimo delovne sestanke zastopnikov delovnih organizacij, ki jih

Nadaljevanje
na 2. strani 1

Posvetovanje v Kranju

Sodelovanje gorenjskih muzejev

Imamo kar 22 muzejev in muzejskih zbirk — Dogovor o ustanovitvi redne posvetovalne oblike — Pripravili bodo skupen propagandni prospekt

Kranj, 9. novembra — Dopoldne so se v prostorih Gorenjskega muzeja v Kranju zbrali predstavniki muzejev in nekaterih občinskih skupščin, da bi se pogovorili o močnejšem in organiziranem sodelovanju in o skupni ureditvi nekaterih nerešenih vprašanj. Na posvetovanju so bili navzoči tudi predstavniki iz Kamnika. Ker je to prvi tak sestanek v naši republiki sta se ga udeležila in z zanimanjem spremljala razpravo ter vanjo posegala tudi predsednik skupščinskega odbora za kulturo, prosveto in znanost Ludvik Gabrovšek in sekretar sekretariata za kulturo in prosveto IS Miloš Poljanšek. Republiški organi pričakujejo, da bodo gorenjske izkušnje s pridom služile ostalim področjem.

Gorenjska je tako »založena« z muzeji, da prednjači pred večino naših pokrajin. Razen treh kompletnih muzejev (v Kranju, Skofji Loki in v Kamniku), so tudi trije tehnični muzeji (Tržič, Kropa, Jesenice), čebelarški muzej v

Nadaljevanje
na 2. strani 2

Odhod spominske štafete

TRIGLAV-KREDARICA, 11. novembra — Danes ob sedmi uri zjutraj se bodo od naše najvišje ležeče planinske postojanke, triglavske doma na Kredarici, povzpeli v spremstvu ostalih ljubiteljev gora prvi nosilci spominske štafete TRIGLAV—JAJCE, ki so jo v počastitev jubilejne obletnice II. zasedanja AVNOJ organizirale Planinske zveze Slovenije, Hrvatske ter Bosne in Hercegovine. Po poldruhi uri hoje in plezanja po zasneženih dostopih bodo planinci dosegli vrh Triglava, od koder bo med deveto in deseto uro krenila v smeri proti Bohinju spominska štafeta. Z vrha Triglava — simbola naše svobode in samostojnosti — jo bo kot prvi ponesel znani planinski veteran UROS ZUPANCIC.

Letni obračun mladine škofjeloške komune

SKOFJA LOKA, 10. novembra — Danes dopoldne je bila v prostorih DPD Svoboda Skofja Loka IX. občinska konferenca mladine škofjeloške komune, ki združuje v svojih vrstah 1722 članov. Med drugim so se je udeležili predstavniki CK ZMS Francšek Rogelj in Ciril Jelovšek, ObSS Peter Finžgar in številni delegati aktivov ZMS v komuni.

V referatu o nalogah mladine v komunah, ki ga je imel predsednik JOZE STANDNIK, je govoril o problemih zaposlovanja, produktivnosti in rekreaciji mladih. Med drugim je poudaril, »da naj bi vse delo ne ležalo na članih občinskega komiteja ZMS, temveč da bi v akcijah, kakor tudi splošnem delu mladinske organizacije sodeloval večji krog mladih ljudi. Zakaaj, samo pod takimi pogoji, bomo lahko na X. letni konferenci razpravljali o plodnejših rezultatih.«

5 posvetovanja o gorenjskih muzejih

Obrazi in pojavi ● Obrazi in pojavi ● Obrazi in pojavi ● Obrazi in pojavi ● Obrazi in pojavi ● Obrazi in pojavi ●

V manjšem kolektivu so sklicali sestanek. Veliko jih je prišlo. Na stari oglasni deski je že nekaj dni prej viselo vabilo z eno samo točko dnevnega reda — devetmesečni obračun. Toda med delavci se je prav tiste dni raznesla govorica o novem upravniku, o rotaciji itd. Posamezniki so zaupno povedali tudi o »čudnih stvarih«, ki jih je menda odkrila inšpekcija, in o vzrokih, da je občina »odžagnala« bivšega upravnika. Drugi pa so tega zagovarjali, češ da je bil sposoben, da je znal »udariti po mizi, kadar je bilo treba itd.

Na sestanek je prišel tudi novi upravnik. Nekateri so ga prvič videli in slišali. Toda govoril je šele na koncu, da je »pomiril duhove«, zakaj prišlo je do ostre razprave. Vso stvar je sprožil vodilni uslužbenec Tone. »Tovariši in tovarišice, dobro veste«, je začel, »da je bilo pri nas marsikaj narobe, dogajale so se nemožne stvari pod vodstvom bivšega upravnika. Sedaj je tega konec. Končno so ga odstranili. Imamo čast in srečo, da je že tu med nami tovariš inženir Lenart, ki mu lahko povsem zaupamo.« Precej je govoril v tem smislu.

Upravnik je bil očitno v zadregi. Prižgal si je cigareto in bingljal z ного prek kolena. Mučno tišino je prekinil delavec Lovro. »Recite, kar hočete,«

prevzeli drugi. Najbolj je bilo slišati neki moški glas iz kora, ki je dejal: »Lepo se znate 'aklimatizirati' — vi iz pisarn. Do zadnjega dne ste hvallili in branili bivšega upravnika, zdaj pa 'junaško' in pretirano udrihate po njem, ko ga ni več, ko je že prepoznano. Sram vas bodi! Vsakemu grajo in pohvalo, kadar in kakor jo zasluž. In kaj mislite, da bo novi upravnik delal čudeže, če ga mi sproti ne bomo opozarjali na napake in slabosti, če v naših vrstah ne bomo naredili reda!«

„Sram vas bodi!“

Do dolgo je bilo znova tiho. Tone je spreminjal barve in nervozno posedal po stolu. Besede tega delavca pa je podprl tudi inž. Lenart. — K. M

Zbor planinske štafete TRIGLAV—JAJCE

Pozdrav s simbola naše svobode

Javorniška koča v dolini Krme — 10. novembra — Leni in sem ter tja raztrgani oblaki, drugod pa le tenka meglena koprena, skozi katero je že prosevala modrina neba, so v današnjih zgodnjih jutranjih urah viseli nad dolino krme. Tudi previsne stene in vrhovi, ki obkrožajo to slikovito alpsko dolino, so bili pogosto zaviti v meglo; bili pa so seveda tudi trenutki, ko so gore razkrile svoja silovita pleča in prsi ter tako pokazale svojo vabljivo podobo udeležencem zbora spominske planinske štafete TRIGLAV—JAJCE, ki so jo organizirali planinci ob 20-letnici II. zasedanja AVNOJ.

Danes že kmalu po sedmi uri zjutraj so namreč pričeli prihajati k Javorniški koči prvi nosilci spominske planinske štafete in drugi planinci, ki se bodo danes povzpeli na Kredarico, jutri dopoldne pa na sam vrh Triglava, od koder bo krenila štafeta na pot. Med približno petdesetimi udeleženci zbora in vzpona na Triglav, je bil tudi predsednik Planinske zveze Jugoslavije dr. MARIJAN BREČELJ, ki je zelo pohvalil pobudo za organizacijo te štafete, s katero bodo planinci počastili drugo zasedanje AVNOJ ob jubilejni obletnici. Zbora in vzpona na Triglav se je udeležil tudi predsednik Planinske zveze Slovenije FEDOR KOŠIR. Seveda pa je med prvimi prispel na današnji zbor tudi znani planinski veteran UROS ZUPANCIC z Jesenic, ki je tudi dal pobudo za organizacijo te štafete, ki bo nedvomno lep prispevek k praznovanju ob 20-letnici zasedanja AVNOJ in tudi ob 70-letnici slovenskega planinstva. On bo tudi prvi, ki bo jutri dopoldne ponesel štafeto z vrha TRIGLAVA — našega simbola svobode. Štafeta bo nato nadaljevala pot proti Bohinju, v torek pa se bo povzpela v Seiško dolino in od tod naslednje dni čez Poljansko dolino v Dolomite do slovenski planinci predali hrvaškimi. Štafeta bo tako pomezovala na svoji poti pomembne kraje iz narodnoosvobodilne borbe, na končni cilj v Jajce pa jo bo prineslo šest nosilcev — iz vsake republike po eden. Z najvišjega vrha Jugoslavije, z naše severozahodne meje, kjer se je malj slovenski na-

UROS ZUPANCIC bo danes dopoldne z vrha Triglava kot prvi ponesel planinsko štafeto — palčko

TE DNI PO SVETU

● DISKRIMINACIJA JUŽNOAFRISKE UNIJE

Skrbniški komite pri OZN je sprejel resolucijo, ki zahteva od držav članic prepoved izvoza nafte v Južnoafriško unijo.

● NEDIPLOMATSKI POSLI

Zunanje ministrstvo NDR je izročilo švedski vladi noto, v kateri obtožuje švedskega diplomata Jonsona iz švedskega veleposlaništva v Vzhodni Nemčiji, da je iz vzhodnega Berlina organiziral pohabe vzhodnonemških državljanov v zahodni Berlin. Za sedaj so mu prepovedali obisk v vzhodnem Berlinu.

● KATASTROFA NA JAPONSKEM

Casopisne agencije poročajo, da je v veliki rudniški nesreči na najjužnejšem japonskem otoku Kjušu, ko je eksploziral plin, izgubilo življenje 434 rudarjev, po neuradnih podatkih celo 453 rudarjev; 450 ljudi pa je laže in huje ranjenih. Delo reševalnih ekip otežkoča plin, ki se še zadržuje v rovih. Do sedaj so rešili 472 rudarjev.

● REPATI METEOR

Neki astronom iz New Yorka je ugotovil, da okoli našega planeta kroži meteor z 1.800.000 milj dolгим repom.

● PODPORA VLADI

Grška demokratična levica je sporočila, da bo podprla vlado ob glasovanju o zaupnici vladi novega premierja Papandreoua.

Toplarna v Kranju

Mestna naselja potrebujejo velike količine toplote za ogrevanje prostorov v stanovanju, uradih in v najrazličnejših procesih v tovarnah. Za to toploto porabimo veliko sredstev. Mesečni računi za trdna (les, premog, šota), za tekoča (nafta) in plinasta (mestni plin) goriva ter elektriko pomenijo precejšnje postavke. Zato ni čudno, če se povsod vedno bolj pazi na te izdatke.

Sodobna tehnika rešuje toplotni problem strnjelih naselij s toplarnami. To so naprave za centralizirano proizvodnjo toplote, ki jo prenaša vedno para ali voda po toplovodih do zainteresiranih potrošnikov.

Proces toplarn je zaradi svoje decentralizacije in specifičnih postopkov pri proizvodnji vodne pare in tople vode bolj ekonomičen kot dosedajni razdrobljeni načini pridobivanja toplote.

Toplarnne pomenijo v vsakem naselju tudi pomembno pridobitev v higienskem pogledu, ker preprečuje zadimljenje ozračja.

Kot v drugih naših mestih je tudi v Kranju problem toplarnne vsak dan bolj pereč. Potreba kaže, da ga ni mogoče več odlagati.

Elektrotehnično društvo v Kranju bo priredilo jutri, 12. novembra 1963, v posvetovalni dvorani občinske skupščine razpravo o toplarni v Kranju. Predaval bo projektant toplarn v Ljubljani inženir Javornik. Razprava se bo začela ob 17. uri. — T.

Politična šola na gimnaziji

Kranj — Mladinska organizacija v Kranju bo organizirala na gimnaziji krajšo obliko politične šole. Predavanja bodo iz družbeno-ekonomskih vloge mladih, o vlogi in delu samoupravnih organov in občinske skupščine. Predavanja bi bila za vodstva organizacije ZM in za vodstva razrednih aktivov. Povabili bi tudi profesorje, ki bi potem lahko pomagali vodstvu razrednih aktivov pri pojasnjevanju problemov ostalim dijakom. Posebna predavanja pa bodo skušali organizirati za četrte letnike. Predavali bodo sodelavci delavske univerze. — T.

Vreme

● STANJE VREMENA

Pred Biskajskim zalivom je ponovno nastalo področje nizkega tlačnega pritiska. Njegove frontalne motnje so dosegle zahodno obrobje Alp in se počasi pomikajo k našim krajem. Jugoahvalni vetrovi pihajo na vseh višinah in bodo v naslednjih dneh dovajali vlažen zrak iz Sredozemlja proti Alpam.

● NAPOVED ZA JUTRI

V zahodni in osrednji Sloveniji pretežno oblačno, vmes padavine, v vzhodnih krajih še suho vreme. Ponoči bodo temperature od 4 do 9 stopinj, dnevno med 12 in 16 stopinjami.

● IZGLEDI VREMENA DO SREDE TEDNA

Do sredine tedna bo prevladovalo precej oblačno vreme, predvsem v zahodni Sloveniji občasne padavine. Večjih temperaturnih sprememb ne bo.

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki

Da je z atenske železniške postaje odpeljal vlak z vlakovodem Konstantinom Karamanlisom je pripisati bolj vstopu javnosti na politični peron kot tradicionalnem političnem snovanju strank na grških postajah. Njega med železniške pravoge niso postavili strankarski nasprotniki, pač pa se je odpeljal zaradi nezadovoljstva v grški javnosti. Kratka obnova važnih dogodkov se začne s tistim dnevom, ko se je na britanskem otoku začel napad na grško kraljico. Napad je sprožila Angležinja Betty Abatielos, soproga znanega grškega sindikalnega voditelja, ki ga skupaj z drugimi političnimi voditelji držijo v tečje že od prenehanja grške državljanske vojne. Nezadovoljstvo, ki se je iz tuje prineslo v Grčijo, kjer so se mu pridruživši še drugi težki politični problemi (za grške brezposelne ljudi je sestavni del vseh skrbi, kje najti delo, za vse družbene sloje so poglavitne večje svoboščine in de-

demokracija, prigovori so tudi glede grške zunanje politike, ki bi morala biti bolj neodvisna) je zaželelo, da se je politično vrenje začelo. Všek pa je nezadovoljstvo doseglo, ko je vlada s alio zadržala pohod borcev proti atomski oborožitvi in ob uboju ugodnega grškega poslanca Lambrakisa. Pri

na stran svojega kralja, po premisleku pa ga je pustila na cedilu za ceno svojega padca. Tako je postala politična kriza, ki se je končala z razpisom volitev in Karamanlisovo ostavko. Krizo so zakrpati s postavitvijo uradniške vlade. Ta naj bi opravljala tekoče politične zadeve, leti. Podobnih košaric je v grški volilni zgodovini malo. Na voliških se je pokazalo, da je Karamanlis zgubil glasove pri revnih kmečkih slojih, ki so od njega pričakovali zboljšanje svojega položaja. Velika volilna zmaga pa je pripadala Uniji centra, ki jo vodi

odločne borbe, ki jo je Papandreu vodil na treh frontah: v parlamentu, na sodiščih in med ljudmi. Je njegova stranka po zadnjih volitvah najmočnejša v novem parlamentu, saj ima 145 poslanskih sedežev. Zrušila jo lahko samo skrajna desnica in demokratska levica. Takšno zavrnitev pa si je težko zamisljati. Vlado je sestavil Papandreu, ki mu bo do 11. decembra, ko se prvič sestane parlament, verjetno tudi izglasovali zaupnico. Tako se bo po sedemletnem obdobju Karamanlisovega vladanja Grčija znašla v novih okoliščinah. Papandreu in njegova vlada ne bosta nadaljevali smeri, ki jo je grški politiki dal Karamanlis. Vendar prevelikega premika ne smemo pričakovati. Morda bo vlada sklopila samo korak naprej, na bolj neodvisno stopnico.

Atensko prestopanje

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki

Čimprej razprave o statutih krajevnih skupnosti

IO SZDL Jesenice je na svojih zadnjih seji največ razpravljalo o občinskem statutu in statutih krajevnih skupnosti. Bil je mnenja, da je potrebno občinski statut čimprej dokončno izdelati in sprejeti in takoj začeti z razpravo o statutih krajevnih skupnosti.

Razprave o občinskem statutu so že zaključene, zato njegova dokončna izdelava ne pomeni več širšega, marveč zgolj tehnično delo. Razprave so bile pozitivne in so mnogo prispevale k dokončni izdelavi statuta. Osnutki

statutov, ki jih je razposlala občinska skupščina krajevnim skupnostim, pa po mnenju IO SZDL ne bodo omogočile zaželenih razprav. Okoli izdelave statutov. Obstaja možnost, da jih bodo posamezne krajevne skupnosti enostavno prepisale in le delno prilagodile sebi in s tem vse delo šablonizirale. Za te razprave bi bile primernejše okrajne teze, ki ne vsebujejo točk, marveč napotke k razmišljanju in razpravljanju.

Dogaja se, da si predstavlja nekaj predsednike krajevnih skupnosti kot bivšega župana in da imajo krajevno skupnost kot nadrejen organ kulturno-sportnim in drugim dejavnostim. Na razpravah bo prav tako potrebno razčistiti vprašanje števila članov

posameznih skupnosti. Povsem nepravilno bi bilo, če bi imele vse skupnosti enako število članov, ko je jasno, da je območje le-teh kaj različno. Tudi o financiranju krajevnih skupnosti bo potrebno spregovoriti, zakaj delitev dohodkov po enotnem ključu ne bi bila realna. So skupnosti z različnimi servisi in različnimi dohodki in zopet skupnost, ki teh nimajo. Ne bi bilo napak razmišljati o delitvi dohodkov na osnovi predhodnega programiranja.

Osnov za predstoječe razprave o osnutkih krajevnih skupnosti je dovolj. Prav bi bilo, če bi občinski odbor SZDL s pomočjo svojih članov prispeval k čim pozitivnejšim razpravam in s tem k boljši izdelavi statutov krajevnih skupnosti občine Jesenice. — U.

Nadaljevanje s 1. strani

1 Za uspešnost prizadevanj

po ponogah dejavnosti sklicuje gospodarska zbornica za okraj Ljubljana. Prav na teh posvethih naj bi namreč s sodelovanjem vseh faktorjev, ki neposredno ali posredno sodelujejo v meddržavnih blagovnih menjavi, načeli reševati prav tiste probleme, ki jih ni mogoče rešiti v okviru samih izvoznikov ali občin. Le z odpravo takšnih problemov bo namreč mogoče v prihodnjem letu v celoti izkoristiti ustrezne proizvodne možnosti za izvoz.

Omenjeni delovni sestanki se bodo pričeli že ta teden, zaključili pa prve dni v decembru. — P.

2 Sodelovanje gorenjskih muzejev

Radovljica, spomeniški muzej (Begunje, Vrba itd.) in čela vrsta zbirk in zunanjih eksponatov. Muzejsko gradivo je zbrano kar na 22 mestih. Ugotovitev je po eni strani razveseljiva, po drugi pa niti ne, saj opozarja na veliko razdrobljenost. Zaradi tega so se na posvetovanju domenili, da bodo na prihodnjem takem posvetovanju (predvidoma bo v Škofji Loki sredi decembra) pregledali sedemletne plane razvoja muzejev in jih prilagodili težnji, da bi se muzeji dopolnjevali in ne bi po nepotrebnem posegali po isti snovi. Le tako bo mogoče prikazati Gorenjsko na najbolj prepričljiv in dokumentaren način.

Za prvo prihodnje posvetovanje so določili še eno nalogo: pripraviti bodo svoje osnutke tekstov za skupen propekt. Za svojo propagando muzeji doslej še niso naredili skoraj ničesar, kar pa sprito naraščanja turističnega prometa pri nas skorajda ni dopustljivo. Prav s pomočjo bogatih muzejskih zbirk, s katerimi razpolagamo, lahko pripomočemo delo ugleda pri tujih obiskovalcih naših krajev. — S. M.

Škofjeločani že izdelali osnutek

Škofja Loka — V teh dneh je v 800 izvodih izdelal osnutek statuta krajevnih skupnosti Škofje Loka, ki ga je izdelala statutarna komisija škofjelofske stanovaniške skupnosti. Le-ta bo med občani v razpravi do 20. t. m. V zvezi s tem naj omenimo, da je to prvi osnutek statuta krajevnih skupnosti v škofjelofski komisiji, zakaj število KS v komuni še ni razčiščeno. Dkblej bodo še nedovršeni v zvezi z obsegom in številom KS na področju škofjelofske komune (!?) — St. S.

S skupščine Svobod in prosvetnih društev občine Radovljica

Kadri - poglavitni problem

RADOVLJICA, 10. nov. 1963 — Tu so imeli danes občinsko skupščino Svobod in prosvetnih društev občine Radovljica. Ob navzočnosti številnih predstavnikov javnega družbenega življenja je pri razmeroma dobri udeležbi predstavnikov društev in Svobod poročal predsednik Janez Justin o dveletnem delu in prizadevanjih v kulturno-prosvetnem življenju komune. Po plodni obravnavi so izvolili novo vodstvo sveta, sprejeli delovni program za leto 1964 in priporočili ustanovitve občinske kulturne zveze. — Na skupščini so bili navzoči tudi predstavniki svetov Svobode iz Kranja, Trzica in Jesenice ter predsednik Okrajnega sveta Svobod tov. Zakonšek.

V razpravi ter v poročilih so izrekli pa skupščini priznanje zlasti uspešni likovni in glasbeni dejavnosti, medtem ko so bile ostale zvrsti dela manj uspešne; najmanj pa so uspeli s filmsko vzgojo. V

zelo široki ter vsestranski obravnavi so govorniki poudarjali med drugim tudi potrebo po izdatnejšem financiranju kulturne dejavnosti, končno pa so soglašali v tem, da je vprašanje usposabljenih in prizadevanih ljudi v vodstvu kulturno-prosvetnega življenja dosil bolj pereče kot pa pomanjkanje finančnih sredstev. V debati so pravilno ugotavljali, da kultura in prosveta nista nikakršni privilegiji izključno Svobod in prosvetnih društev, marveč naj bo dela na tem področju družbenega življenja skrb vseh javnih in družbenih delavcev. Zato nikakor ne moremo zavračati krivdo za nedejavnost v nekaterih krajih zgolj na Svobode. Kultura, prosveta in umetniška dejavnost so zelo široki pojmi in jih ni moč zožiti zgolj na delo Svobod in prosvetnih društev. Občina Radovljica na primer daje za tovrstno dejavnost v širšem pomenu besede, vstevši tudi

spomeniško varstvo, turistične prireditve, za arheološka izkopavanja, za muzeje, za etnografsko delo itd. letno 47 milijonov din, medtem ko so Svobode in prosvetna društva porabile v enem letu za svojo dejavnost kakih 6 milijonov. Zanimivi so bili tudi prispevki nekaterih tovarišev v diskusiji o odnosih med amaterizmom in profesionalizmom. Ugotavljali so, da sta to le dva različna posredovavca kulturnih dobrin, vendar je njuno sodelovanje nujno potrebno. Osnovno načelo, ki so ga poudarili, pa je kvaliteta dela. Posedeti jo bo mogoče s primerno usposobljenimi kadri, medtem ko bi amatersko vneto morali tudi v prihodnje podpirati in jo pospeševati. Na skupščini so govorili tudi o drugih problemih; sprejeli so vrsto konkretnih sklepov in priporočil za nadaljnje delo. J. B.

S sodišča Osem otrok v zavodih in pri družinah zaradi brezvestnosti staršev

Določba 196. člena kazenskega zakonika proti staršem in drugim vzgojiteljem, ki se hudo pregrešijo zoper svoje dolžnosti skrbi in vzgoje s kaznijo zopora do treh let. V postopku zoper mladostne storilce se sicer pogosto ugotavlja med vzroki tega kriminala tudi zanemarjanje otrok staršev, vendar pa naša sodna kronika ne pozna tako hudega primera, kot sta ga zakrivila tovarniški delavec Janez R. in njegova žena Marija v Jesenicah. Za skrajno brezvestnost do osemih otrok sta bila pred kratkim na občinskem sodišču na Jesenicah obsojena po 196. členu kazenskega zakonika vsak na dve leti zapora. Oba se bosta pa morala tudi obvezno zdraviti zaradi alkoholizma. Pritožila sta se sicer na okrajno sodišče v Kranju, pa je to nujno pritožbo kot povsem neutemeljeno zavrnilo in obsodbo prve stopnje potrdilo.

Obdolženca sta se poročila v letu 1950, ko se jima je rodil izven zakona že četrti otrok. Ze pri prvih otrocih sta pa pokazala, da so jima dolžnosti skrbi in vzgoje zanje samo nadležno breme ter sta jih tako zanemarila, da je bila domača organizacija AFZ prisiljena obrniti se na okrajno javno tožilstvo na Jesenicah. Tožilstvo je obtožilo v 1.1948 takrat še nezakonsko mater Marijo na šest mesecev popolnoma neadekvatnega dela — odvzem rodiljskih pravic za tri leta zaradi brezvestnega zanemarjanja vzgojnih dolžnosti. Ze takrat je sodišče ugotovilo, da so otroci vsi raztrgani, umazani in zapuščeni. Mati Marija je bila že takrat vdana brez-

delju, nevrednemu življenju in alkohololu, oče Janez pa je tudi že takrat velik del svojega zaslužka zapil in vedno slabše izpolnjeval svoje dolžnosti.

Ni se spametovala

Marija je bila obsojena sicer pogojno, a je to ni popeljalo. Oba roditelja sta tudi po sklenitvi zakona nadaljevala s pijančevanjem in brezvestnim zapravljanjem. Otrokom je tako ostajalo komaj še za življenje. Bedo so pa povečali iz leta v leto še novi družinski prirastki. Konec leta 1957 je trpel v skrajno zanemarjenem stanovanju socialno in moralno stisko že osmero otrok. Poročilo postaja

Ljudske milice iz januarja 1961. leta pravi, da oba roditelja kljub večkratnim opozorilom še vedno pijančujeta in dajeta otrokom s svojim življenjem in ponašanjem tudi moralno poguben vzgled. Otroci so zelo slabo obdelani, higiensko zanemarjeni in podhranjeni ter so prisiljeni prosjati za hrano po tujih hišah. Družina ima po trgovinah dolgov. Roditelja sta zanemarila tudi vsako skrb za šolanje svojih otrok. V družino je posegel sicer skrbstveni organ občine, njeno problematiko sta večkrat obravnavala tudi svet za varstvo družine in svet za ljudsko zdravje in socialno politiko, vendar se pa staršev ni dalo več popraviti. Storitni bili mogoče več drugega, kot da se je odvzelo otroka za otrokom iz rok nevrednih roditeljev in oddalo v vzgojne zavode.

Družino sta pahnila nazaj v bedo

Družino je skušala rešiti tudi Zvezarna na Jesenicah. Radovljak je s tem, da bo popravila zavoženo življenje obeh staršev, če postavi njima in še

preostajam otrokom novo stanovanjsko hišo ter jih hitro iz tesnobe njihovega podstrežnega stanovanja. Sprva je bila Zvezarna res obrnila tok družine v sveteljske vode. Priljudni hiše so vsi še po svoja družine sami pomagali. Tilih močeh sami pomagali. Družina nova hiša v vrednosti 12,3 milijonov dinarjev in kot nec leta 1961 so bili že v novih udobnih prostorih. Toda Janez in Marija sta prinesla v nov dom tudi svoje stare razvedrte in prav kmalu se je v hišo naselila spet zanemarjenost in nehižnena, ki sta umazali ter zatamnili vso svetlobo ter pahnilo družino nazaj v družbeno bedo. Oba obdolženca sta pijančevala naprej, otroci, ki so likor jih je bilo še doma, pa fizično in duševno in moralno še naprej propadali. Z oddolženca z dne 7. marca tega leta je moral odleek za družino službe občinske skupščine v senice vzeti obdolženec za nje štiri otroke in jih dati v primerne zavode odtroma rajnikim družinam. Tako sta stopila obdolženca pred sodišče na Jesenicah potem, ko sta: Janez v 48. Marija v 38. letu starosti izgubila za radi svoje brezvestnosti vseh osem otrok. Kazen, ki sta jo dobila, ni nič prestroga, saj združenje alkoholizma na vsem pa tudi dovolj zvočno pomen, kako daleč lahko vzvede pijančevanje in z njegovo pogubno je še posebej za star-

Uredništvo
GLAS
KRANJ
Koroška cesta 8

Znamka
15 din

mali oglasi • mali oglasi

Prodaj cement. Predosije 22 4245
Gostilna Zlata riba v Kranju
Restavracija Park zaposli pol-
kvalificirano točajko. Ponudbe poš-
tati na upravo podjetja 4246

Od tržnice do savske brvi sem
izgubila manjšo vsoto denarja.
Prosim, proti nagradi oddati v
oglasni oddelček 4247

Nujno rabim sobo ali grem za
sostanovavko. Oddati ponudbe
pod »Nujno — sostanovavka«
4248

Casopisno podjetje »GORENJSKI TISK« Kranj
sprejme
administratorke

Pogoj: znanje strojepisja. Plača po pravilniku o delitvi
osebni dohodkov. Prijave sprejema tajništvo podjetja.

Komisija za sklepanje in odpuščanje delovnih razmerij
podjetja »VODOVOD JESENICE« Jesenice, razpisuje na-
slednja prosta delovna mesta:

1. knjigovodja
2. skladiščnika
3. instalaterje
za vodovod in centralno kurjavo
4. pomožne delavce

POGOJI:
pod 1. absolventka ekonomske srednje šole z nekaj let
prakse ali začetnica;
pod 2. trgovski pomočnik železninske stroke ali priučen
skladiščnik z večletno prakso;
pod 3. kvalificirani ali priučen instalaterji;
pod 4. mlajši nekvalificirani delavci-težaki, ki se želijo
priučiti instalaterskega poklica.
Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi OD. Stanovanj
razen pod 4. ni na razpolago. Nastop službe takoj ali po
dogovoru.
Razpis velja do popolnitve prostih delovnih mest.

Izdajala in tiska CP »Gorenjski tisk«, Kranj, Koroška cesta 8. Tekoči
račun pri NB v Kranju 607-11-135. Telefoni: glavni in odgovorni
urednik, uredništvo in uprava 21-90, 24-75, 28-97. Naročnina: letna
1300, mesečna 110 dinarjev. Cena posameznih števk: ponedeljek -
sreda 10, sobota 20 din. Mali oglasi: za naročnike 20, za nenaročnike
30 din beseda. Neplačanih malih oglasov ne objavljamo.

Grigorij Baklanov

Mrtvi ne poznajo sramu

11

Dva sklonjena vojaka sta stekla po dolini in nosila protitankov-
sko puško. V bližini se je razletela granata, vrgla sta se na zemljo,
vstala in stekla dalje. Golubov je vzel samokres iz torbice in
odločno zamahnil z roko: »Za menoj! Glas je zamrl v eksploziji
granate.

Ušakov je med postavljanjem strojnice videl Golubova, kako je
skakal z velikimi skoki. Z mračno jezo in sladkim občutkom ma-
stevnosti je sprožil dolg rafal proti Nemcem.

Skrit za ognjenimi pobjiski iz strojnice ustja, ki so v krat-
kih presledkih razsvetljevali temo. Ušakov ni takoj opazil tankov.
Vendar jih je slišal, da, čutil.

Streljanje iz pušk in brzostrelk je nenadoma pričelo pojenjava-
ti in zavladala je tišina. Kmalu je bilo nad poljem slišati le rožlja-
nje železa in zamolklo brnenje. Tanki so se mračno kotillili prek
nepočetega polja. Ušakov je pograbil strojnico in zaklical petorici
vojakov: »Za menoj!

Skriti za grebenom so stekli naprej, proti nemškemu boku.

Tik pred jarkom je krogla zadela Mostovoja. Planil je v jarek
in z eno samo kratko odpel široki jermen, na katerem so viselo
deset granat in samokres, si slekli vatirani jopič pa porinil
deset na rob jarka. Skoraj sočasno jo je odpihnilo. Nemci so
slišali nad njegovo glavo svetleče se kroglice iz strojnice. Neveščna
misel mu je priklicala nasmešek na ustnice. Kaj če ga je zadel
prav tisti Nemec, ki ga je imel sam poprej na muhi pa ga je pu-
šil zdravega? Mostovoj si je z zdravo roko slekli bluzo, ki je
komaj skrivala široka ramena. Levi rokav njegove bluze je bil rdeč
od krvi. Lepil se je na lakat. Naglo si je slekli strajco čez glavo,
dokler ne pridejo Nemci. Iz majhne luknjice je brizgala kri. Mosto-
voj je vedel, da je zadeta glavna žila. Kri je zalivala roko in leplja-

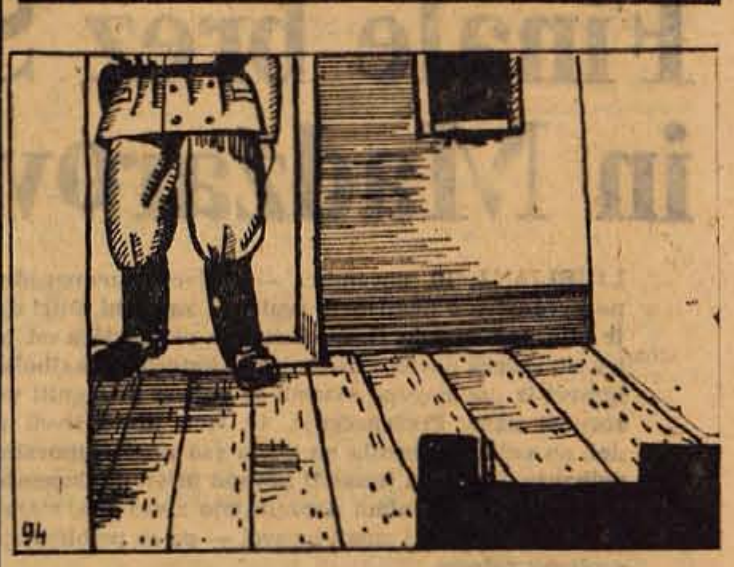
Vrela voda uničuje ribe

Skofja Loka — »Povečati mož-
nosti športnega in turističnega ri-
bolova predvsem z večjo udeležbo
inozemskih ribičev. Omogočiti
boljše pogoje za rekreacijo naših
delovnih ljudi, ki jo nudi ribo-
love — to so bile teze, o katerih
je razpravljala upravni odbor škof-
jeloške ribiške družine »Sora« v
okviru 7-letnega plana turistične
dejavnosti v škofjeloški komuni.
Posvetili so precej pozornosti
preprečitvi škode, ki jo povzroča
ribjemu zarodu obrat Termike v
Bodovljah s tem, da spušča v Bo-
dovljčico (pritok Poljsanske So-
re) skoraj vrelo vodo, ob bregovih
pa odlaga odpadke žilindrine
voilne, ki jo voda ob nalih od-
plavlja.

Poljsanska Sora je ena redkih
rek, v katerih prevladuje riba
lipan. Le-ta pa je sila cenjena v
športnem ribolovu. Mimogrede:
ribištvu ni samo konjiček posa-
menikov, zakaj ribištvu je del
turizma in se v tem okviru vedno
bolj uveljavlja. Samo v letošnji
sezoni je v Poljsanski Sori lovilo
30 ribičev iz Italije, Avstrije, Svi-
ce in Nemčije.

Zalostno ugotovitev je ribiška
družina že posredovala občinski
skupščini. Menda ne bi bilo tako
hudo znižati temperaturo odpadne
vode in odlagati odpadke čimdalje
od brega ali v posebno jamo.
Morda bo šlo? — St. S.

„Ne obračaj se sinko“

94. Starček je bil hud. »Pospravi to večerjo! Naj je na poltelji
Vidiš, v kakšno nesrečo nas bo spravil s to svojo neumno glavjo!
In tako sem se veselil njegovega prihoda...« je žalostno menil.
»Morda se bo vendarle vse dobro končalo,« je tolažila starka moža.
Sin se je vrnil mrk in tih. Ko je vstopil v sobo, ni črnil niti besedice.
Jedli so brez besed, čisto tih. Slišati je bilo samo staro
stensko uro, ki je enakomerno tiktakala nad njihovimi glavami.

95. »Ivica,« je s strahom vprašala mati, »ali se je vse dobro konča-
lo?« — »Dobro?« je rekel sin. »Bandit je še vedno v mestu, in to v
obleki mojega spoštovanega očeta. Šele zdaj vidim, v kakšno nesre-
čo smo zabredli.« — »A, kdo je kriv?« je vprašal starček. — »Ti,«
mu je rekel sin. — »Ni res. Kolikor vem, se nisem premaknil iz
hiše.« — »Toda oblekel si bandita!« — »Bandita? To je bil vendar
Neven Novak. Od njega si prepisoval v šoli naloge. Vedno si nam
pravil, da je tvoj najboljši prijatelj. Zda pa naenkrat — bandit?«

96. »Oče, najbolje bo, da se o tem ne pogovarjamo več. Videli bomo,
kaj bo napravila policija.« — »Videli bomo!« je menil raztogoteno
starček. »Toda Ivica, jaz Nevenu Novaku bolj zupam kakor tebi.
Za nas bi bilo najbolje, če bi Novak pobegnili. A tudi če ga bo
policija ujela, vem, da bo prenesel vse muke, samo da ne bi pove-
dal, kdo mu je pomagal. Ti nisi takšen, čeprav si moj sin!« Starček
je ježno vstal in odšel spat. Toda spati ni mogel. Mislil je na Nevena
in želel, da bi pobegnili iz mesta, daleč proč od takih prijateljev...

Upravni odbor INVALIDSKE DELAVNICE SLEPIH STARA LOKA pošta Skofja Loka razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA SPLOSNEGA SEKTORJA
2. TEHNOLOG — za kovinsko-predelovalno industrijo
3. SKLADIŠČNIK
4. AVTOMEHANIČNIK — šofer (nabavljač)
5. MOJSTER ZA KOVINSKO DELAVNICO — vodja izmene
6. 2 KV DELAVCA — kovinske stroke

POGOJI:
pod 1.: ekonomska ali pravna fakulteta in 2 leti prakse ali eko-
nomska srednja šola in 3 leta prakse;
pod 2.: tehniška srednja šola in 3 leta prakse;
pod 3.: ekonomska srednja šola in 2 leti prakse ali trgovski po-
močnik s prakso v skladišču in poznavanje osnov materialnega
knjigovodstva;
pod 4.: kvalificiran avtomehaničnik, šofer A in B kategorije in tri
leta prakse;
pod 5.: visoko kvalificirani delavec (strugar, str. ključavničar
ali rezkavec) in tri leta prakse;
pod 6.: kvalificirani delavec (VKV strugar, strojni ključavničar
ali rezkavec) in tri leta prakse.
Razpis gornjih delovnih mest velja do zasedbe. Prednost imajo
invalidi, za delovno mesto pod 1. pridejo v prvi vrsti poštevi
invalidi — člani Zveze slepih Slovenije. Prošnje sprejema uprava
zavoda. V prošnji je treba navesti šolsko in strokovno izobrazbo
ter kratek opis dosedanje zaposlitve. Zavod ne razpolaga s stano-
vanji.

Komisija za sklepanje in odpuščanje delovnih razmerij »ELEKTROTEHNA« Ljubljana, Parmova 33 razpisuje natečaj delovnih mest:

1. NAMESTNIKA POSLOVODJE za poslovalnico v Kranju
2. TRGOVSKIH POMOČNIKOV za poslovalnico v Kranju

POGOJI:
ad 1. in ad 2. kvalificiran delavec tehnične stroke
Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
Pismene ponudbe sprejema kadrovska socialna služba pod-
jetja. Stanovanja niso na razpolago.
Natečaj razpisujemo in velja 15 dni od objave oglasa.

la s komolca. Sedel je na zemlji in pestoval ranjeno roko. Z
oznojenega, mišičastega, do pasu golega telesa je v mrazu izpareval
znoj. Eden izmed izvidnikov je z vso močjo s predivasto vrvico
prevezal roko pod ramenom, da bi zaustavil krvavenje.

»Močnejel! Močnejel!« je poprosil Mostovoj in mimogrede z enim
očesom opazoval polje. Videl je, kako so se v žitnem polju pre-
maknili tanki. Pognali so se, vsi zaseneženi, in v žitnem polju jih
skoraj ni bilo videti. Kotillili so se bliže pa pred seboj otipavali
zemljo s strojnimi ognjem. Na rob jarka je priletel šop krogel
— prav iz bližine.

»Naprej, hitreje!« je vzkliknil Mostovoj, mimogrede vtaknil eno
roko v rokav vatiranega jopiča in segel po protitankovski puški.

Tanki so se bližali in mogočno preglasili hrup bitke. Na prvem
so je zabliskal top. Napet, vroč zvok mu je treščil v ušesa, v grlu
ga je stisnilo in usta so se napolnila s slino. Mostovoj je za celo
minuto v dimu eksplozije izgubil tank. Potem ga je spet zagledal.
Po jarku so se zmodeno plazili vojaki in ležli drug prek drugega.
Mostovoj je pazljivo, nič ga ni smelo motiti, sledil tanku z dolgo
cevjo protitankovske puške. Potem je pritisnil na petelina. V
trenutku, ko je začutil udarec kopita, je videl na tankovskem
stolpiču majhen, modrikasto-zvpljen plamenček in krogla se je odbi-
la v zrak. Mostovoj je vnovič sprožil in na tanku so se spet prikazal
modrikast plamen. Izstrelki so zdrseli ob jeklenem telesu kakor
vžigalice po raskavi plošvi, izginjali posev v zrak in ugašali med
poletom. Mostovoj je bežno pogledal levo in se čutil, ker sploh
ni čutil mraza. Z gollim komolcem se je uprl v sneg, vendar tudi
zdaj ni zaznal mraza. Roke sploh ni čutil. Toda roka je krepko
oklepala puško — in to je pomirilo Mostovoja.

Tank se je kotillil proti njemu, obenem s snežnim metežem, ki
je vel okrog gosenc. In iz snežnega meteža so naravnost in pov-
prek leteli izstrelki. Eden izmed izvidnikov je kričal. Cemu neki
kričel? Mostovojevo golo telo je bilo pokrito le z jopičem pa vendar
ga je navzlic strupenemu mrazu obilaval znoj. Ali pa je šlo morda
le za sneg, ki se je talil na njegovih prsih? Puškino kopito ga je
udarilo v ramo.

»Dajte mi protitankovsko granatol«
Mostovoj je videl na snegu svojo kri, vendar se mu je zdelo, da
je tuja. Čudno, od kod toliko krvi. Sneg je bil povsod tam, kjer so

je Mostovoj naslanjal s komolcem, črn od krvi. Od njegove krvi.
Vendar ni naznal bolečine in dlan je krepko oklepala orožje.
Nekdo je vzklikal v bližini. Odneval mu je odzvanjal v ušesih.
Nekdo, ki je bežal v dolgimi skoki, je stopil na Mostovojeve široko
razkrcene zmznjene noge. Ne da bi prenehal paziti, je meril
dalje s protitankovsko puško. Sredi streljanja je z ustjem čevi
sledil premikanju tanka. Cemu neki tako kričijo? Kdo beži? Vse, ki
bežijo, bi morali postreliti!

Toda Mostovoj ni mogel razkleniti stisnjenih čeljusti. Pomeril
je. Mimo je svignil prestrašeni obraz enega izmed vojakov, ki so
bili v patrolji. Stolpič na tanku se je zavrtel. Opazili so Mostovoja.
V oči, v srce je z mrtvaško praznino strmela topovska cev, planila
pokonci in se zamajala. Zda ne velja izgubiti glave! Mostovoj je
z zaprtimi očmi zadrževal prst, ki je hotel pritisniti na petelina.
Zadržal je dihanje. Tako je nekaj časa miroval, pritisnil in opazil,
kako je lahko sprožil petelina. Sočasno se je pred Mostovojevim
izatsnjenimi očmi nekaj zabliskalo. Zdelo se mu je, kot da so je
protitankovska puška razletela v rokah. Sipeč ogenj, valj se je
zaril z vso ostrino, v njegovo telo, zaril se je brez bolečine, mehko
— ko da sploh nima kosti ali živcev.

Mostovoju se je zadelo, da je zgrabil vso težo. Pred očmi je
videl krožce. Praznino.

Vendar se je boril še med letom v prazno. Čutil je, kako ga
je odrgalo od zemlje, vendar je ni hotel spustiti. Zagrizel se je
vanjo z dlanmi, ki jih sploh ni več imel. Neskončni trenutek, ko je
bil še pri zavesti, je pomenil turobno slovo od življenja — vendar
ni razumel, da gre tokrat za večno.

Vse to so je za tuje oko zgodilo v kratkem trenutku.

Vojaki, ki so se z ročnimi granatami v rokah stiskali k tlom,
so videli, kakor se je stolpič obrnil in je ustje izbralo enega izmed
njih, potem je bruhnilo plamen. V tem trenutku, pred glavo Mo-
stovoja, ki se je s puško zrl v eno, prav v trenutku, ko je tan-
kovski top sprožil, je prhnil prek oklepnika ogenj. Potem je s tal
vstal eden izmed izvidnikov, ki je z dlanmi oklepal okrvavljeno
glavo. Tank je slepca udaril v prsi, ga poteval in zdrvel prek jarka.
Toda tukaj, v snežnem metežu, ki je spremljal pošast, je okolico
razsvetil ogenj iz njene notranjosti in vse je pretresla eksplozija,
ljudje pa so popadali na tla

